

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja vsako sredo opoldne, z Stane za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L, za inozemstvo 20 L. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

— Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. —
— ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. —

Vi ste kot neurje, val, ki s silo preko nas zamahne,
mi smo kakor skala, ki vselej ostane, kadar val izplahne.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 6 lir v visočini enega cm v enem stolpu.
— List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. —
— Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. —

Vladna stranka.

Na Goriškem se je ustanovila vladna stranka. Izšel je list, krščen na ime »Glas Julijske Benečije« — »glasilo fašizma«. Namenjen je, kakor se zdi, Slovincem in prinaša debel poziv: »Tovarišem, fašistom! Na isti strani pričbuje italijanski poziv: »Compagni fascisti!«

KAJ HOČE NOVA STRANKA?

V slovenskem in italijanskem proglašujejo gospodje ustanovitelji, da je njihov »najvišji poglavar ministrski predsednik Mussolini« in da stoji z njimi »najslavnejša vlada«. — »Naša politika je strogo vladna«. Imamo torej pred seboj čisto navadno vladno stranko, vsakemu na razpolago, ki pride in če pride do oblasti. Naj bo vlada dobra ali slaba, naj Slovence podpira ali tlači in preganja, vsaki vladi se gospodje brž ponudijo in se ji globoko klanjajo. Danes so komunisti, jutri fašisti, pojutrišnjem socialisti: prestralo, ki ga veter žene na vse mogoče strani. Prepričanja nič, močate značajnosti nič, načel nič! Kako naj italijanski fašisti zidajo na take ljudi?

OČETJE NOVOROJENČKA.

Kdo so tisti, ki so to lepo stranko ustanovili? Dva sta, ki nosita v tej družbi veliki zvonec. Eden je slavnocznani učitelj Bandelj, ki pravi o sebi, da je »pisatelj«. Mož nosi na glavi ogromne kepe masla in ne velja med učitelji nič. Kjer je Bandelj, tja se ne prikaže noben naš učitelj. Bil je sotrudnik zloglasnega vladnega lista »Goriški Slovenec«. Zvonec drži na drugem koncu slavni Peternel, večni urednik vladnih listov. Tudi on je bil urednik pokojnega »Goriškega Slovenca«. Nato je postal prijatelj komunistov, potem se je obrnil proti komunistom, bil je prijatelj republikancev in končno se je v 48. urah po revoluciji spremenil v fašista. Kakšna je prihodnja stranka, v katero bo šel, še ne vemo. Mož je revček, ki se nam zelo smili. Tema dvema tičema stoji kot ministrant ob strani župan Petrovčič iz Vipave. Bil je srdit komunist, dokler so bili komunisti na moči. Sedaj pa je skel brž rdečo srjaco in potegnil hitro gor črno. Kladiivo in srp je pogljal visoko od sebe. Ti trije vlečejo zvonec. Pritekel je k njim Italijan Galeusig iz Št. Petra, ki se je bil proslavil po vsej deželi pri zadnjih obč. volitvah v Št. Petru.

Od kedaj pa je postal Galeusig Slovenec? Glejte. ljudje božji, zgodil se je čudež! Za zvonec na je priskakljalo še nekaj bivših komunistov, smuknil je zraven še en Italijan, en bivši Nemec in avstrijski ritmojster, en dacar itd. Zbor šteje 12 tičev. Ti so očetje novorojenčka.

PRVI NASTOP.

Prvi korak, ki ga je napravila vladna stranka, je ta, da so zagrozili »Straži« s »fašistovskimi sredstvi«. Kakšna pa so ta sredstva, gospodje ustanovitelji? Le povejte jih! Grožnje torej mesto dokazov. Lepo so se predstavili gospodje naši deželi! Ljudstvo bo kar teklo za njimi. Drugo pa je napad na dosedanje slovensko politiko. Se razume, da je bilo dosedaj vse za nič. Dežela se bo razkosala, avtonomija je zgubljena, davki in doklade so grozne, naložili so nam velikanski davek na žganjekuho, slovenski jezik se preganja itd. Voja odškodnina se ne izplačuje, ker so slovenski voditelji priredili shod v Gorici in zaprisegli tisočero množico. S tem so prišli Slovinci pri Italijanih ob dobro ime.

Kako so ti ljudje brihtni! Vsak gorski pastir ve, da so shod vojnih oškodovancev v Gorici vodili Italijani, da so bile zraven vse laške stranke, da je govoril na shodu najodločnejše zastopnik fašistov. In prisega? Zahtevali so jo Italijani in mi smo se morali pridružiti.

LE IZKAŽITE SE!

Kaj pa je z ostalimi stvarmi? Tukaj jih vprašamo samo to: Ali nimate za svojega voditelja Mussolinija? Ali ni z vami »najslavnejša vlada? V rokah fašistov in »najslavnejše vlade je vsa moč in oblast. Vaša stranka ima v rokah škarje! Ona naredi, kakor in kar hoče. Zakaj ne odpravite torej davka na žganjekuho? Zakaj ne odpravite neznosnih doklad? Zakaj hoče vaša stranka raztrgati deželo in slovensko ljudstvo? Zakaj je proti avtonomiji? Zakaj ne izplačuje na nove prošnje vojne odškodnine? Zakaj uvaja v dež. odbor samo italijansko »radovanje? Zakaj meče naš jezik iz gluhonemnice? Saj imamo vendar vlada v rokah vse. Ona odločuje o vsem in povsod. Fašistovska stranka nosi odgovornost, vi pa ste v njej. Izkažite se torej! Z dejanji na dan! Ne zamudite lepe prilike. Proč z davkom na žganjekuho! Sem z avtonomijo! Sem z vojno odškodnino! Sem torej s tem in onim, proč s krivicami! Če ne boste tega storili, boste odgovorni za vse.

Ljudstvo bo brž spoznalo, da ga vlečete za nos. Kdo naj izvrši vse to, če ne tisti, ki ima moč v rokah? Torej na plan, ven z dejanji!

NAŠE STALIŠČE.

Mi smo za sporazum z italijanskim ljudstvom. Skupno smo nastopili pri vojni odškodnini, skupno pri občinskih volitvah v Gorici, skupno v deželni odboru. Sodelovali smo tudi že z ital. fašisti v vprašanju vojne odškodnine. Toda sodelovali smo z častjo, odkrito, iz oči v oči, kakor pristojno možem, ki imajo svoje prepričanje, svoj značaj in svoja načela. Fašisti so bili naši odločni nasprotniki. Borili so se kot stranka proti nam in mi proti njim. V vprašanju vojne odškodnine smo šli kljub temu skupaj. Danes povemo sledečo odkrito besedo: italijanskim fašistom se ne bomo hlinili in jim ne bomo lagali, da smo zanje navdušeni. Oni vedo dobro, da naše ljudstvo ni moglo še pozabiti požigov, ki so jih vprizorili na naši zemlji. V Dreznici štrlijo še vedno črni zidovi sežganega župnišča, naši fantje izpod Krna so pod procesom. Volaričev spomenik je bil grdo oškodovan, a ni še dobil zadoščenja. Vse to je v dušo našega ljudstva živo vtisnjeno in se ne da zlahka izbrisati. S tako stranko mi ne moremo. To povemo ital. fašistom možko v obraz, ker vemo, da jim je ljubša odkrita beseda nego hinavščina. Kaj bi si mogli misliti o nas in našem značaju, če bi čez noč začeli klicati: »Živijo fašizem!« Pljunili bi nam lahko v obraz!

Nova pol. skupina je izročena splošnemu preziru naše javnosti, ker obstoja iz ljudi, ki letijo iz stranke v stranko brez programa, brez prepričanja, klanjaje se vedno močnejšemu, pripravljeni, da ga vsak čas zapuste in zataje. Naše ljudstvo take ljudi globoko zaničuje, in se jih sramuje, kakor je rekel Mussolini: »Mnogo onih, ki v teh dneh kriče, da soglašajo z mano, živo zaničujem, gre za duše ali dušice, ki tekajo na eno stran, kadar vleče ugoden veter in se zaženejo v drugo stran, ko veter spremeni smer«.

Delo današnjega deželnega odbora.

Malo časa vlada na deželnem odboru deželni komisar dr. Pascoli. Vedeli smo sicer, da ne moremo od njega mnogo pričakovati. Toda priznati moramo, da je naše pričakovanje s svojim nastopom proti Slovincem prekosil. Takoj prve dni je razglasil, da mora biti uradni jezik na deželnem odboru izključno italijanski. In niti najmanj se ni vprašal, ali

je ta njegov ukrep koristen ali škodljiv za deželno upravo? Ali je koristen za državo, za katero hoče, kakor trdi ob vsaki priliki, vse žrtvovati? Naše že skromno mnenje je, da je postopanje današnjih upraviteljev Goriške skrajno škodljivo deželi in državi. Na ta način se mora nujno vzbuditi v slovenskem delu dežele najodločnejši od-

por in nezadovoljnost! Vsaj v deželni upravi hočemo in moramo biti odločno, če gospodarji, ker jo po veliki večini vzdržujemo ravno mi Slovinci. Zato ni večjega zločinca nad našimi narodnimi pravicami, kakor ta, da se meče slovenski jezik iz deželne hiše, ki je vsaj na polovico slovenska. Zato odločno zahtevamo, da se na deželni hiši spoštuje slovenski jezik.

DEŽELNA GLUHONEMNICA

Največja sramota za današnje upravitelje deželnega odbora je njihovo postopanje proti deželni gluhonemnici, ki je prešla v deželno last leta 1864. Za ta zavod so goreli poleg neštevilnih Italijanov posebno tudi slovenski učitelji in duhovniki, ki so jo tudi z največjo ljubeznijo ustanovili. Prvi med njimi je bil naš pesnik Valentin Stanič. Od leta 1840 — to je leto njene ustanovitve — pa do danes se ni nihče upal napasti slovenskega jezika na tem zavodu. Toda to so storili današnji upravitelji deželnega odbora, ki so poslali ravnateljstvu tega zavoda odlok, da se morajo tudi slovenski gluhonemi poučevati v italijanskem jeziku. Dr. Pascoli je v dekretu milostno dovolil tri slovenske ure.

Toda danes se po učitelju Portelliju, ki je priredil šolski urnik, ne priznava niti teh treh slovenskih ur na teden. Ne najdemo primerne izraza, da bi dovolj ostro ožigosali to postopanje nasproti našim revežem — gluhonemim, ki jim je narava odrekla najdražje, kar ima človek — dar govora. Slovenski stariši so jih poslali v zavod, da bi jim šola vsaj deloma nadomestila to izgubo; oni zanje plačujejo; za nje plačujejo slovenske občine in slovenski davkoplačevalci! Omenjeni odlok se bori naravnost nasproti osnovnemu cilju zavoda! Za slovenske gluhoneme nima ves nadaljni pouk v gluhonemnici nobenega smisla, ker se niti po dokončani šoli ne bodo mogli sporazumeti niti s svojimi stariši, brati, sestrami! To postopanje bo povzročilo njihovim starišem še večjo žalost; z naravo se morajo pomiriti, toda proti človeški zlobi in zagrizenosti se bodo znali boriti.

UKINJENJE RAZNIH URADOV!

Že prve dni svoje vlade so današnji upravitelji deželnega odbora govorili in pisarili, da je na deželnem odboru preveč uradnikov. Pred vsem so jim bili na poti nekateri slovenski uradniki. Niso se ozirali na njihovo sposobnost, delavnost. Tudi se niso brigali za to okolnost, da so na deželnem odboru nujno potrebni, ako hoče deželna uprava koristiti prebivalstvu Goriške. Zato je njihova usoda še danes neodločena. Prepričani smo, da bo morala deželna uprava prej ali slej to vprašanje rešiti in nastaviti toliko slovenskih uradnikov, kolikor odgovarja potrebam slovenskega dela dežele. Današnji gospodje na deželnem odboru hočejo tudi ukiniti razne urade. Tako nameravajo ukiniti deželni regulacijski urad, ki je mnogo dobrega ustvaril za slovenske in furlanske občine. To znajo povedati vse tiste občine ki imajo danes drugačno lice, kakor pred vojsko. Ukiniti hočejo tudi centralni urad za združene vojnih oškodovancev in urad za pobiranje deželnih davkov. Vsakdo na mora priznati, da je ravno ustanovitev tega urada pomenila ureditev in zboljšanje deželnega gospodarstva.

Dočim je prihajalo prej na deželni odbor do 80 vlog dnevno, prihaja danes do 7 vlog. Gotovo se da delo na deželnem odboru še mnogo bolj skčiti.

Toda vprašanje je, koliko koristi ima prebivalstvo od takšne deželne uprave?

HOČEMO RED!

Jasno je, da ne more biti z današnjo deželno upravo, ki bi morala biti najčistejši izraz ljudske volje, zadovoljno prebivalstvo goriške dežele brez ozira na narodnost. V interesu dežele in države je, da se to neznosno stanje čimprej uredi ter da pridemo do deželnega zbora, ki ga bo ljudstvo izvolilo.

„Goriška Straža“ v leto 1923.

Naši cenj. naročniki, čitatelji, prijatelji in naše trpeče ljudstvo sploh dobro vedo, kaj jim je bila »Straža« v zadnjih par letih. — Vedno in povsod je po svojih skromnih močeh zastopala koristi slovenskega ljudstva.

Tega se je narod tudi zavedal in zato se je »Goriške Straže« oklenil in ji zaupal, zato jo je rad čital, širil in podpiral. — Hvala Vam vsem, ki ste pomagali z dopisovanjem, požrtvovalnim delom, s svetom, z naročnino ali na katerikoli način! Hvala Vam iz srca v imenu Vaših dedov, ki s ponosom gledajo na Vas, hvala Vam v imenu Vaših vnukov, ki Vam bodo hvaležni!

Slovensko ljudstvo! Tvoja požrtvovalna ljubezen do »Goriške Straže« in Tvoja srčna želja naj bi se list pomnožil, naj bi izhajal VEČKRAT NA TEDEN je bila vodstvu »Straže« merodajna, ko je sklepalo KAJ NAJ BO Z LISTOM V LETU 1923. Vedi, da ta odločitev ni bila za nas lahka, in sicer zato ne, ker poznamo Tvoj težki gospodarski položaj in te ne maramo obremenjevati z visoko naročnino, a poznamo na drugi strani tudi draginjo, zlasti draginjo za tisk in se dobro zavedamo, da moramo s tem računati. — Temu nasproti pa vsi čutimo, da se naše narodne, socialne in verske potrebe množijo dan na dan, Vedno bolj čutimo potrebo da bi Ti povedali bolj pogostoma, ne samo enkrat na teden, kaj najnega, potrebnega, podučnega, tolažilnega. Kaj storiti, da Ti damo list v roke lahko po ceni in večkrat?

Po treznem in resnem premisleku smo odločili, da **IZHAJAJ »GORIŠKA STRAŽA« V LETU 1923, DVAKRAT NA TEDEN** in sicer v malo manjši obliki, da bo CENA lahko nizka — SAMO 15 LIR.

Storili smo to, kot že rečeno, z zaupanjem na Tvojo požrtvovalnost in z ozirom na Tvojo ljubezen do lista — slovensko ljudstvo. Gotovi smo, da se nismo varali! — Sedaj pa je na Vas, dragi rojaki, ki spoštujete narodne in verske običaje svojih dragih očetov, da storite tudi Vi svojo dolžnost do lista. Zato ostanite zvesti »Goriški Straži«, agitirajte za njo, pridobivajte ji novih naročnikov, vsak naj pridobi vsaj še enega! — Zavedajte se da je to Vaša sveta dolžnost in da bo enkrat zgodovina sodila o tem ali smo bili vsi vsak na svojem mestu ali ne, ali smo izpolnili svojo dolžnost! — NE POZABITE tudi — in to je zelo važno — **DA BO MOGLA »STRŽA« DRŽATI SVOJO zgorajšnjo OBLJUBO**, izvršiti svoj sklep le tedaj, če jo vsi podpirate. **LE ČE VSI STORITE SVOJO DOLŽNOST**. Ne klonimo glave! Veselo na delo za »Goriško Stražo!«

* * *

Pa še nekaj. In to je za Vas bolj veselo. Svoječasno je bilo v »Straži« naznanjeno, da bo izšla tudi za leto 1923. »GORIŠKA PRATIKA«. To Pratiklo dobijo kot božično ali če hočete novoletno darilce vsi oni naročniki, ki plačajo naročnino za celo leto 1923. — najkasneje do 15. januarja 1923. — Onim, ki bi pozneje plačali naročnino ne moremo zagotoviti, da »Pratiko« še dobijo, ker se bodo ostali izvodili takoj razprodali. »Pratika« je že izšla in bo na razpolago samo pri upravi »Goriške Straže«.

Ob tej priliki uljudno prosimo cenj. naročnice in naročnike, da bi po vaseh EDEN nabiral naročnino za vse — kot se to po nekd hvalevredno že vrši — in bi jo o priliki poslal po kaki osebi k upravi lista, kjer bi dotični dobil čednem tudi »Pratike« za vse prinesene naročnike. Na ta način bi odpadlo nevarno pošiljanje po pošti in z njim združeni stroški.

Tako smo mi povedali, kar smo z danes nameravali, Vas pa cenj. naročniki in prijatelji prosimo, da rečeno izvršite.

MOJ ODGOVOR.

Naše bivše skupno glasilo »Edinost« me je zopet napadlo radi izmenjave denarja. Na ta napad, ki ga je s peklenskim veselijem podprla tudi »Nova doba«, glasilo slovenskih fašistov, tu moj odgovor:

1. »Edinost« zahteva s ponovno nesramnostjo, naj izjavim, ali sem res podal izjavo, da ne reflektira naše združništvo na izmenjavo denarja. Odgovarjam vnovič jasno in brez pridržkov: **Ni res!**

Nesramnost vprašanja je temvečja, ker sem na to odgovoril v »Goriški Straži« na način, ki mora zadostovati vsakemu poštenemu človeku na Primorskem. Le politična zloba more še postaviti nadaljna vprašanja.

2. »Zadružna zveza« v Trstu se sklicuje na gg. drja. Rybara in drja. Hacina, da sem se odrekel izmenjavi denarja. Na to ugotavljam: Izjavo drja. Rybara sem že v »Goriški Straži« izpodbil. Vendar odgovarjam še enkrat: Če dr. Rybar in dr. Hacin trdita, da sem se tako izrazil, jima z vso odločnostjo povem v obraz: **Ni res!**

3. S tema dvema odgovoroma sem povedal vse.

4. Ugotavljam še sledeče: »Edinost« je priobčila vse napade na mojo osebo, ni pa priobčila moje obrambe v »Goriški Straži«. Tudi ni hotela priobčiti tozadevnega članka drja. Besednjaka. To je nezaslišan način politične borbe v skupni organizaciji. Javnost naj sodi.

5. Predlagal sem, da se zadeva razjasni pred častnim sodom »Narodnega sveta«. »Edinost« tega ne mara ter hoče, da se stvar javno razpravlja. Zato sem se odločil, da sprejemem boj in razločim na shodih ljudstvu, kdo je kriv, da se združni denar še ni izmenjal.

Virgilij Šček.

Zastoni
dobijo

„Goriško pratio“
za leto 1923

oni ki plačajo naročnino
za leto

1923

Nihče naj ne zamudi te
lepe prilike!

Politika.

Iz vojne, med Grčijo in Turčijo se je izcimil svetoven spor za turške dežele in posebej še za morsko ožino Dardanele. Že petnajst dni se s temi zapletenimi vprašanji peča

KONFERENCA V LOZANI.

Antanta, ki je v sili nastopila enotno, je menila, da bo mogla biti visoki sodnik Turkov, ki kaznuje in plačuje. Pa jo je Rus užgal. Morske ožine, ki peljejo iz Črnega morja v Egejsko, so bile do sedaj svobodna pot za vse ladje, tudi za vojne ladje vseh držav. Turčija ni smela Dardanel zapreti, ne graditi trdnjav ob njih. Zdaj pa Turčija noče o tem nič slišati. Moja zemlja je to, se pravi da Turki, na njej delam, kar hočem! V Rusiji je našla Turčija izbornega odvetnika. Ruski zunanji minister Čičerin je izjavil na konferenci, da zahteva, naj Turčija dobi Dardanele nazaj in jih utrdi. Angleži je ta zahteva Rusov tako v živo zadela, da so odgodili seje konference za nedoločen čas. Angliji so vsi ti dogodki zelo potlačili, a še posebne preglavice jim dela

GRČIJA.

Slavohlepni in tuje zemlje lačni grški narod je premagan. V jezi se znaša nad onimi, ki so ga pognali v vojno. Šest ministrov je nova vlada postavila pred vojno sodišče; bili so 29. novembra obsodeni na smrt in takoj ustreljeni. Grški narod bi moral kaznovati samega sebe, saj si je sam izvolil poslance, ki so te ministre postavili. V Angliji in Italiji je ta smrtna obsodba zbudila veliko ogorčenje. Grkom tudi v Trakiji slaba prede, ker se jim bogdarsko in turško prebivalstvo upira. — Pred sodišče so Grki postavili tudi kraljevega strica, princa Andreja. Obtožen je bil, da je zakrivil poraz grške vojske. (b)

sodili so ga na smrt, a se ga takoj pomilostili in izgnali iz dežele.

V JUGOSLAVIJI

se politično obzorje jasni. Pašičeva vlada je odstopila. Radiča pričakujejo v Beogradu; ko pride on, bo šele jasno, kakšna bo nova politična smer. — V Ljubljani so se v nedeljo vršile občinske volitve. Izid je sledeči: »Zveza delovnega ljudstva« (Ljudska stranka in komunisti) 3955 glasov in 35 mandatov, »Jugoslovanska zajednica« (Skupina krog »Slovenskega Naroda« in narodni socialisti) 2917 glasov in 8 mandatov, Jug. demokratska stranka 1822 glasov in 5 mandatov, socialni demokratje pa 283 glasov in 1 mandat. Ljudska stranka združena s komunisti ima torej 1000 glasov več kakor Jugoslovanska Zajednica. »Zveza delovnega ljudstva« ima v občinskem svetu dvetretjinsko večino.

ITALIJA.

Fašistovski glavar Mussolini je izjavil jugoslovanskim častnikom, da se razume, da Slovani v Italiji dobijo vse šole. V Istri pa je še vedno 15.000 slovenskih in hrvatskih otrok brez šole. — Vlada je imenovala novo osrednjo posvetovalno komisijo, v kateri imajo večino fašisti. Edini slovenski zastopnik v komisiji je poslanec Šček. Ta komisija bo odločala o avtonomiji in o razdelitvi goriške dežele. — Kako se goriška dežela razdeli, še ni odločeno. Trst bi hotel požreti Tržič. Poostojno in Sežano. Del Goričanov noče, da bi se odcepil triški kraj. Videm hoče dobiti čimveč pod svojo oblast, najraje celo Goriško brez Notranjske. Istra se brani, priti pod Trst. Odločala bo o tem osrednja komisija.

Urednik beogradskega »Trgovinskega glasnika« g. Miletić je imel obširen razgovor s ministrskim predsednikom Mussolinijem. Miletić je hotel najprvo izvedeti, ali so se odnosi med Italijo in Jugoslavijo po Mussolinijevi izjavi v parlamentu izboljšali? Mussolini je odgovoril, da je to pač nemogoče, ker je govoril še le pred par dnevi v zbornici. Na vprašanje glede sestanka z Ninčičem je Mussolini odgovoril, da ne more povedati ničesar drugega nego to, da se je izvršil pogovor na prijateljski način. Miletić: Ali mi more Vaša ekselencija obrazložiti program fašistov glede Dalmacije? Mussolini: Treba ločiti stranko od vlade. Stranke imajo lahko svoje programe, ki se ne skladajo s stališčem vlade. Ali je morda pri Vas malo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki ne bi hrepeli po Istri? Tako se nahajajo med nami posumniki in morda tudi stranke, ki mislijo na Split, Šibenik itd. Vlada izvrši sklenjeno pogodbo in nima nikake aspiracije na Dalmacijo. — Miletić: Ali smemo upati da bo naše ljudstvo v Istri pod italijansko suverenostjo uživalo enake pravice, kakršne smo dali mi italijanskim manjšinam? — Mussolini: To se razume. Enake pravice, enake dolžnosti! Samo ob sebi je umevno, da bodo imeli svoje narodne šole. — Miletić: Ali mi morete povedati, kdaj se prične z izpraznitvijo tretje cone? Mussolini: Kakor hitro bo pogodba ratificirana v parlamentu. Miletić: Kaj mislite o razpalski pogodbi? Mussolini: Ne soglašam z njo, ali sprejemem jo. Miletić: Kako stališče zavzame Vaša vlada napram »črnogorski vladi« in napram propagandi, katere središče je v Rimu? Mussolini: Črnogorska vlada ne eksistira, pa tudi Črnogorci ne. Sicer pa je to osebnost njihova zadeva. Miletić: Kaj mislite, g. predsednik, glede Dardanel? Mussolini: Treba dobiti rešitev, ki bo ugodna nacionalnim interesom Turčije. Zagotoviti treba pri tem tudi interese zunanjih držav, kakor tudi onih, ki se nahajajo ob Črnem morju. Miletić: Kaki so odnosi Vaše vlade z Albanijo? Mussolini: Albanija ima pravico, da eksistira kot neodvisna država, ako je albansko ljudstvo sposobno za to.

1920-1922.

Te dni zasleduje v vseh listih na svetu popise Mussolinijevega življenja. Antifašistovski listi opisujejo in slikajo Mussolinija kot breznakažnejša in prinašajo sledečo zgodbo.

Anarhist Malatesta je moral v juniju 1914 bežati iz Italije na Angleško, da se reši pred italijansko policijo. Tedaj je zapisal Benito Mussolini v dnevniku »Avanti« te-le besede: »Veseli nas, da je Malatesta ušel! Malatesta je ubežal tisti umazani ustanovi, ki se ji pravi italijanska policija«. Dne 27. novembra 1922, pa je isti Mussolini tako-le govoril v gosposki zbornici: »Veseli me, da sem poglavar policije. Ni me tega sram, nasprotno mislim, da bodo vsi državljani spoznali v policiji eno

najvažnejših sil za družabno sožitje«. Take in slične dogodbe objavljajo listi, da bi dokazali neznačajnost moža. To pa za nas nikakor ne velja. Mari ni še postal noben svobodomislec prepričan kristjan in katoličan?

Nekaj drugega pa je, česar mi ne moremo razumeti. In to je program fašistov, naj si bodo italijanski ali slovenski. V kratki dobi 1920—1922 so fašisti postavili svoj program na glavo. Da bi ne le na splošno govorili, ogledimo si program, ki so ga 1920. fašistovski kongresi sprejeli. Med drugim so tedaj zahtevali:

1. Splošno in aktivno volilno pravico s proporcionalnim sistemom. Letos so fašisti to zahtevo ne-le zavrgli, ampak jo dosledno pobijajo.

2. Odpravo senata, gosposke zbornice. To je bila zares demokratična zahteva. Te dni pa je Mussolini dejal, da je senat nekaka hrbtnica države.

„Goriška Straža“ dvakrat na teden

V letu 1923 bo izhajala „Goriška Straža“ dvakrat na teden. - **Cena** je naslednja: **Celo leto 15 lir**, pol leta 8 lir, četrt leta 4 lir; za inozemstvo celo leto 30 lir. - Več glej članek: „Goriška Straža v l. 1923.“

Domače novice.

+ **Mons. dr. Kobal.** Na mnoga povpraševanja sporočamo: Stanje bolnikovo je skrajno opasno. Vse, ki se za blagega gospoda zanimajo prosimo naj zanj molijo.

+ **Smrtna kosa.** Danes v sredo 6. t. m. zjutraj je umrla v Podgori gospa Roza vd. Trdan, mati tamošnjega g. kurata. Naše sožalje!

+ **Poroka.** V soboto dne 2. t. m. se je poročila na sv. Gori pri Gorici g. čna Anica Černe iz velenjske družine »Mežnarjeve« z g. Avgustom Ravnikom, gostilničarjem v Solkanu. Iskreno čestitamo!

+ **Za sklad »Goriške Straže«** daruje g. Andrej Pinan Dolenje št. 12. pri Ajdovščini L 3. Hvala!

POZOR! PEVSKI ZBOR »SLOVENSKEKEGA IZABRAŽEVALNEGA DRUŠTVA« V MIRNU, priredi v nedeljo 31. decembra t. l. »Karlo Adamičev« večer, v prisotnosti skladatelja in soproge, ki prihitita za dan iz Ilirske Bistrice (Hanije) v Miren. Več v prihodnjih številkah. Prihitite ta večer v Miren, kjer vam bo pripravljen užitek slovenske pesmi.

+ **Za »Šolsko društvo«**, iz Mirna nam pišejo:

Podružnice šolskega društva moramo ustanavljati tudi v Goriškem, ker so za naš narodni obstanek nujno potrebne. Širijo naj med našim ljudstvom narodno zavest. Naši delavci: duhovniki, učitelji in razumniki na delo! V Gorici jo nujno potrebujemo, ker je Gorica najsvetejše ognjišče naše narodne organizacije. V Mirnu že delajo z vso vnezo v ta namen. Nabirajo se prispevki za našo »Božičnico« in v »Kraljestvu račkov« bo delo za naše malčke najvsepešnejše. Naši otroci v naše šole! Tudi gospe prično z ustanovitvijo nove podružnice. Mala novorojenka Vlasta Uršičeva je po svojih botrih n gostih nabrala prvih sto lir, ki so bile poslane naravnost Šolskemu društvu v Trst. Via San Francisco 20 l. Navrej s tem delom!

+ **Goriško častništvo.** — Glasilo italijanskih nacionalistov »Voce del Isonzo«, ki je izhajalo od prevrata, se je združilo s »Popolo Friulano«, znanim goriškim dnevnikom. List »L'Azione« je takisto prenehal in se združil tudi s »Popolo Friulano«. Bil je glasilo večine goriškega občinskega sveta, to se pravi skupine »D'Azione«, katero smo pri zadnjih volitvah podpirali. Na novo je začel izhajati večerni list — dnevnik — »Corriere di Gorizia«, ki se precej nagiba k fašizmu.

+ **Iz krogov šolske mladine.** — Častivredni gospod profesor in spisovatelj Bandelj nas je v lepih, starih časih učil: Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce. Ali ste častivredni gospod profesor svoj resnični in zlati nauk tako kmalu pozabili? Včasih tudi pišče več kot kura ve

+ **Volilci pozor!** — Do 15. t. m. so razporejeni volilni imeniki vsakomur na razgled. Naj vsakdor pogleda na pristojnem županstvu, ali je vse v redu ali ne. Vsak volilec, ki ni vpisan, mora do 15. t. m. vložiti prošnjo. Priložiti mora: 1.) domovnico (z izrečnim potrdilom o pristojnosti pred 24. V. 1915); 2.) krstni list in 3.) potrdilo županstva o bivanju

3. Fašisti so zahtevali sklicanje ustavne skupščine, ki naj določi obliko vladavine. Splošno so govorili o republiki. Letos nočejo nič vedeti o ustavodajni skupščini, zavrgli so republikansko načelo in so prepričani, da je vse dobro od kralja.

4. Zahtevali so odpravo vojske in ustanovitve narodne milice s kratko dobo vežbanja z izključno defenzivno svrhu. Letos pa so najbolj militaristična stranka.

5. Zahtevali so podražavljenje vseh orožnih in smodniških tovarn, letos pa bi dali vse javne obrate kapitalistom v roke.

6. Zahtevali so delno razlastitev vseh bogatij.

7. Zahtevali so zaplenbo vseh posestev verskih udruženj.

8. Zahtevali so zaplenbo 85% vseh vojnih dobičkov.

Kje so pustili ta krasni program? Človeku bi se zdelo vse to neverjetno, a je vendarle gola istina. a. b. c.

v dotični občini. Poskrbite, da ne bo nobenih pomanjkljivosti. Biti moramo strnjeni kot en mož!

+ **Trg sv. Andreja.** — Gorica preživlja težke dneve. V Vidmu ji je zrasel konkurent, ki jo hoče brezobzirno potisniti ob steno. Da bi pokazala svojo moč, se je odločila naša, — drugače precej miroljubna Gorica, — da sprejme napovedani boj na celi črti. Kako je na političnem polju smo že poročali. Nobena goriška italijanska stranka noče pobratimstva z Vidmom in vsi tukajšnji politični faktorji so na delu, da bi ohranili Gorico kot prestolico — naše pokrajine.

V tem boju ki je tudi gospodarski, pa naši italijanski sorojaki ne vzdrže drugače kakor če se naslonijo na nas, ki smo jim vedno radevolje v pomoč in na razpolago. Tudi sijajni letošnji trg sv. Andreja je to potrdil. Brez našega ljudstva, ki je zlasti v pondeljek v ogromnih množicah prihitelo v Gorico, bi bil trg mrtev in brez prometa. Ker so pa naši ljudje od vseh vetrov dežele v velikem številu prihrumeli v naše mesto smo bili z obiskom prav zadovoljni in se tudi trgovci nič ne pritožujejo. Kioski na Travniku so večinoma v rokah vestnih in spretnih trgovcev — domačinov.

+ **Nove avtomobilne zveze.** — Kakor izvem je trdka Ribi & Co uvedla avtomobilno zvezo med Čepovanom in Gorico. V teh zadnjih dneh, ko ljudje posejajo trg Sv. Andreja v Gorici, je bil promet prav živahen. Za zvezo se je krepko potegoval g. župan Kofol iz Čepovana. — Tudi med Gradiško in Gorico preko Sovodenj in Standreža vozi sedaj avtomobil.

+ **Obletnica svobodne Jugoslavije.** Dne 1. t. m. so praznovali v Jugoslaviji največji narodni praznik: praznik ujedinenja Slovencev, Hrvatov in Srbov v skupno neodvisno državo.

+ **Boj na dve strani!** Nekdanje skupno glasilo »Edinost« napada dne 1. decembra 1922. z mezaslišno predrznostjo poslanca Ščeka radi izmenjave denarja. Na pomoč ji je prišlo »Nova doba«, glasilo slovenskih fašistov. Z dveh strani se je torej začel istočasno boj proti zastopnikom goriškega združništva. Zdrava sila Goriške bo zrušila obe fronti.

Dvoboj. Kakor poroča »Piccolo della sera« z dne 1. t. m. se je vršil med konzulom Heilandom in tajnikom fašistovske organizacije v Gorici, geom. Ulivieri dvoboj na pištole. Ranjen ni bil nihče. Oba fašistovska voditelja sta se po dvoboju zopet sprijaznila. Zakaj je šlo, nam ni znano. Nekateri govorijo o osebnih, drugi o političnih nasprotjih. Gotovo je samo, da je geom. Ulivieri odstopil kot tajnik goriškega fašja.

+ **Mussolinijeve slike** prodajajo nekateri sumljivi italijanski postopači po naši goriški okolici in jih vsiljujejo našemu ljudstvu, posebno gostilničarjem po 20 lir, dasi dobiš boljše in lenše v vsaki goriški knjižarni po 10 lir. Ako se kdo brani kupiti, pokažejo neko pismo fašistovskega odbora (oni pravijo comitato del fascio), ki ukazuje nakup če ne groze z nasilstvi. Gostilničarjem pravijo, da se jim vzame obrtnica itd. Prepričani smo, da odbor goriških fašistov niti ne ve, kako se zlorablja njegovo ime in zato rečemo našim ljudem: »Priglasite vse take tiče karabiner-

jem in pokažite jim vrata!« Kr. poveljnišvo karabinerjev v Gorici pa prosimo, da izda vsem svojim postajam takojšnjo zapoved, da se aretira vsakega izsiljevalca, ki na tako nedostojne načine nadleguje naše ljudstvo in zlorablja moč fašistovske vladne organizacije v svoje umazane namene.

+ »Praznik dreves« so praznovala mnoge naše šole dne 20. novembra t. l. Ta dan je namreč rojstvo kraljice matere in narodni praznik, katerega je vlada izrabila na tako lep način za pospeševanje sadjarstva in gozdarstva v Italiji, da se nam zdi umestno priporočati našim šolam in društvom, da mu posvetijo večjo pazljivost. Nekatera šolska vodstva so razdelila ta dan med ljudstvo več sto sadnih in gozdnih dreves ter pokazala otrokom na šolskem vrtu ali na drugem zemljišču nazorno, kako se sadi sadno in »ozdno« dreve. Vsak šolski otrok bi moral imeti svoje sadno drevo vsako leto v najlepši spomin na svojo šolsko dobo. Ko bi dorastel, bi imel vsak fant, vsako dekle svojih 8 lepih sadnih dreves; s tem bi se pospešilo sadjereje — kakor tudi gozdarstvo — na lepše načine nego s katerikoli predavanjem. Priporočamo torej vsem našim šolskim vodstvom, da vdomačijo to lepo misel praznika dreves (la festa degli alberi.)

Kaj pravijo Italijani o glasilu slovenskih fašistov. Goriska »La Libertà« je priobčila v soboto članek: Stevilnim časopisom, ki izhajajo v Gorici, se je pridružil nov. To je slovensko glasilo fašizma! Imenuje se, — za one ki tega še ne vedo, — »Glas Julijske Benečije«. — Hvala Bogu, tisočkrat in še enkrat na vrh! Mislimi smo da bo nastalo strašno mesarjenje: vsi Slovenci bodo obglavljeni in v svetih mejah Italije se ne bo smelo slišati drugega jezika kakor sladki jezik pesnika Dantea, tukaj se bo moralo zmagati in zmago vdeji stvovati ali pa pride splošna propast. Toda o! Zadnji med tolikimi po oni slavni zmagi fašizma prikobaca na dan ta listič s čisto slovensko zunanjo znamko. Čudež te dobe!

Kdo piše ta listič? Oni večni urednik vseh vladnih drugojezičnih listov: oni možak, ki je po premirju pisal »Goriškega Slovenca«: Pejernel. Kakšna mineštra! In zdaj, dragi tovariši, berite in razširite »Glas Julijske Benečije!

(Ta stavek navaja »Libertà« v slovensčini)

+ Poslanec Šček je pred tednom obbolel na nevarni pljučnici. Zadnje dni se mu je zdravje obrnilo na boljše. Želimo, da bi g. poslanec kmalu popolnoma okreval in zopet zastavil svoje sile v dobrobit našega ljudstva.

+ Cerkveni oblasti v Gorici. V Dolenjah je tamkajšnji g. župnik blagoslovil fašistovsko zastavo. Kolikor nam je znano, je po kanonskem pravu prepovedano blagoslovljati predmete, ki nimajo nobenega verskega znamenja. Ali je ta kanon še v veljavi?

SLOVES PEKATET. Sloves testenin Pekatet se tako širi, da je vdobila tovarna — kakor smo izvedeli — naročilo na 100 kg. celo iz Aten to je glavnega mesta Grške.

Pred ratkim je bila neka trgovka v Italiji in ko je slišala kako se Pekatete hvali, jih je domu prišedši naročila. Časti tamo tovarni!

Goriške novice.

+ Preselil se je g. krojaški mojster A. Krušič in sin iz Telovadnega trga v ulico Džana 3 I. Glej inserat!

+ Miklavžev večer »G. S. G.« v četrtek dne 7. decembra ob 20.30 pri velikih dvorani »Trgovskega doma«. Na spored: godba, kupleti, šaloigra, petje in Miklavžev nastop. Po polnoči prosta zabava. Vstopnina L 10.—, za člane (proti društveni izkaznici) L 5.—. Darove se sprejema v četrtek od 10 do 12 ure in od 14 do 17 v dvorani »Trgovskega doma proti odškodnini L 1.—.

Veselični odsek.

+ Izgubljen rokopis. Na potu od Sadnega trga do Ljudskega vrta je bil izgubljen rokopis, ki je bil naslovljen: »Zmotljeni« Marija Kogoj. Rokopis je bil pisan deloma s strojem. Ker ima rokopis veliko vrednost za komponista, a za najditelja nobene, je naprošen tisti, ki ga je pobral, naj ga izroči upravi našega lista.

+ Javna predavanja laškega publicista v Gorici. Te dni se vrši v Gorici v dvorani Mazzini vrsta javnih predavanj o znamenitih možih moderne italijanske književnosti. Govori publicist P. Gobetti iz Milana.

+ »Splošno slov. žensko društvo« bo prodajalo pri »Miklavževem večeru«, ki se priredi za odrasle v četrtek, t. j. 7. t. m. pri večerni blagajni v »Trgovskem domu« po članicah lično izdelane s sladčicami in

cveticami napolnjene košarice. Napravilo se bode lahko stem marsikomu, ki se udeleži »Miklavževega večera« lepo in prijetno darilo, ki se dá doma uporabiti kot bonbonjera, šatulja za dragocenosti ali košarica za ročno delo. — Ker je izklopila teh izdelkov, naših pridnih, požrtvovalnih gospa in zlasti gospodičen, namenjen za obdarovanje naše revne šolske mladine pri letošnji »Božičnici«, apeliramo na udeležence »Miklavževega večera«, da bodo pridno posegali po teh lepih predmetih, ki so za nas nekaka novost. Izpostavljeni bodo od 10.—12. in od 14.—17. v dvorani »Trgovskega doma«, kjer bo »Omladina« sprejemala darove.

+ »Splošno slov. žensko društvo« je pri »Miklavževem nastopu« za šolske otroke, opustilo obdarovanje posameznih otrok od strani starišev v smislu tozadevnega sklepa, ker se je hotelo vse otroke brez razlike enako obdariti in kar se hoče preprečiti, da bi posobno obdarovanje otrok iz imovitejših slojev vzbudilo v mladih srcih revnejših žalost.

+ »Splošno slovensko žensko društvo« v Gorici naznanja, da se vrši naknadno upisovanje otrok v svrhu »Božičnice« ob torkih od 2.—3. in četrtek od 2.—3. ure.

Prosveta.

p »Jadranski Almanah«. — Povpraševanje po tej izredni knjigi je veliko: v štirinajstih dneh je bilo razprodanih 600 izvodov. Za one, ki žele imeti trdo vezane izvede, posebno pa naša društva, naj jih čim prej naroče. Vezana je v platno, prevlečena z originalno risbo Bucika in stane 10 L. Razprodajalci naj pišejo po Almanah izključno le tajniku »Naše založbe«, gosp. Francetu Bevku, Gorica, Via Favetti 11 I, kjer jih dobe pod običajnimi pogoji in z običajnim popustom. Notranji naj knjigo naročajo v knjigarnah v Postojni in v Idriji. Priporočamo naročitev čim več izvodov, da bodo poštni stroški čim manjši. Pričakujemo, da o Božiču že ne bo slov. družine, ki bi ne imela Almanaha in ga s pridom in užitkom prebirala.

+ »Slovenka«, ki se je rodila iz splošne potrebe po dobrem ženskem listu v Primorju, izide v začetku prihodnjega tedna. Izhajala bo na lepem papirju v obliki mesečnika. Krasno opremo zanjo je narisal znani slovenski umetnik, odzvalo se je mnogo sotrudnikov in sotrudnic, katerih imena jamčijo, da bo list stal na višini. Pisan bo rahlo, tako, da ga bo lahko umelo vsako kmečko dekle in žena. Kljub obširnosti in razkošni opremi bo stal samo 10 lir na leto, posamezna številka 80 stotink. Prodajali ga bodo po tobakarnah; vendar je v interesu vsakogar, ki se za list zanima, da ga naroči za celo leto na dom. Naročnino, oglase, in vse uprave se tika-joče stvari je treba pošiljati na upravništvo »Slovenke«, Gorica, ulica C. Favetti št. 9. Rokopise in vse uredništva se tika-joče stvari se pošilja na uredništvo »Slovenke«, Gorica, ulica C. Favetti št. 9. — List bo morava razpošiljala le proti predplačilu. Kdor prejme prvo številko na ogled in je ne misli naročiti, naj jo vrne. Sezite po listu, dekleta in žene, ki je vaše glasilo!

Slovenska znanstvena revija v Gorici. Med skupino znanstvenih delavcev v Gorici in med krogom sociologov v Ljubljani se je sklenil dogovor, da združi revija »Socialna misel« vse delavce na ozemlju, kjer bivaajo Slovenci. »Socialna misel« postane z Novim letom vseslovenska socialna revija. Eno uredništvo bo v Gorici, drugo v Ljubljani. Uredništvo za Italijo je prevzel dr. E. Besednjak, urednika v Ljubljani pa sta F. Terseglav in dr. Gosar. Tako se izpolni želja, da primorski Slovenci dobimo znanstven list. »Socialna misel« je sedaj naš edini znanstveni list, odkar se je »Zbornik« posvetil bolj strokovnim vprašanjem. Uredništvo in uprava »Socialne misli« v Gorici, Via Carducci 4.

p »Bogoljub«. Vse tiste, ki so imeli naročen »Bogoljub« za preteklo leto, in vse druge, ki si ga žele naročiti, pozivljamo, da tudi letos to store potom prodajalne K. T. D. v Gorici, ki je prevzela stalno poverništvo za »Bogoljuba«. Ta naš najboljši nabožni list bi moral v vsako družino!

p »Cerkveni glasbenik«. S škofijskim odlokom je naročeno vsem cerkvenim oskrbnikom naročiti ta list. Naročila sprejema knjigarna K. T. D. v Gorici, ki je zdaj v razgovoru lastništvom lista radi cene. Zdi se da bo cena lista, ako bo veliko naročnikov nižja, nego dosedaj! Za dvig cerkvene glasbe je ta list posebno našim cerkvenim korom neobhodno potreben.

p »Pevec«. Društveno življenje pri nas se dviga in organizira. Opozarjamo društva posebno pevske zbornice, da si ta list naroče potom knjigarne K. T. D. v Gorici.

Če hočemo da bodo naši zbori stali na višini časa, si pač ne moremo misliti ne društva, ne pevskega zbora brez tega glasila, ki prinaša tudi skladbe najboljših slovenskih skladateljev.

Dopisi.

SOLKAN.

V soboto sta se na sv. Gori poročila gđc. Anica Černetova in gosp. August Ravnik iz Solkana. Ko pride mladi par na svoj dom, ga čaka tam žalosten sprejem: na mrtvaškem odru je ležala ženina sestra, katera je tako silno želela pozdraviti mlado nevesto! In tudi hišna gospodinja, ženina mati, je mogla pozdraviti svojo novo hčer le ležeča na smrtni postelji! Izrekamo srčno željo, da bi mlademu paru bila ta prva megla tudi zadnja.

VIPAVA.

Poročajo nam, da je gospod župan Petrovič iz Vipave daroval za tajni sklad slovenske fašistovske stranke pozlačeni srp in kladvo kot darilo za sv. Miklavža! Umevno; Postal mu je odveč; ker noče biti več komunist.

SOVODNJE.

Na poziv županstvu v notici o nesreči v Sovodnjah v »Straži« št. 43, da naj stori vse potrebne korake, da se nevarnost (skladišče granat itd.) odpravi iz naše bližine, nam je županstvo naznanilo 29. oktobra, da je koj po nesrečnem dogodku napravilo protest na civ. gl. podkomisarjat in prošnjo na dež. odbor v Gorico, da se ta nevarnost odpravi. Mislimo, da s samimi prošnjami in protesti še ni županstvo izšlo svoje dolžnosti, ampak ono se mora zavedati, da po nesreči, če bi se pripetila, da se skladišče vname, kot večkrat že drugod, bo zastoj se opravičevati in zastoj po toči zvoniti! Treba je vse poskusiti in narediti, pa naj stane, kar hoče, da se doseže, da pristojne oblasti odstrane to nevarno skladišče. Za to je treba imeti pravo voljo in korajžjo in videti, kaj je treba napraviti ter se ne zadovoljiti samo s pisanimi prošnjami. Mimogrede omenjamo, da tudi gabersko-pečanski most zasluži usmiljenja, da se ga popravi še pred kako nesrečo.

Ravno tako so zanemarjena občinska pokopališča v Sovodnjah, v Gaberjah in na Peči, tako, da jih je že žalostno videti brez ograje in brez kapelic in potrebnega orodja. Tudi občinski dom potrebuje nekaj večjega dvorišča in vrta; mogoče se bodo takrat spomnili, ko bo že na vseh straneh zemljišče pokupljeno; seveda prepozno se bodo spomnili kot skoro vedno. Tudi tisto plesanje s harmoniko v neki gostilni nedeljo za nedeljo ni baš vzgledno za županstvo. Našteli bi še mnogo nalog, ki bi jih županstvo moralo že takoj načeti, seveda ne takih, ki jih sploh ne more izvršiti, kajti za take naloge, ki niso praktične in neizvedljive je škoda časa. Zato je treba krepke volje in jasnega gospodarskega programa ter ne vidimo prav nobene koristi v takem životarjenju občinske oblasti, ki ni samo častna za onega, ki jo predstavlja, ampak v prvi vrsti mora biti vsak na svojem mestu ter se zavedati svoje odgovornosti napram občinarjem in napram volilcem, kar velja za vse v teh težkih časih, ko je treba delati in obnavljati, da pridemo vsaj do tam, kjer smo bili pred vojno.

DREŽNICA.

Občinsko starešinstvo v Drežnici je v svoji seji dne 19. novembra 1922, sklenilo, da se mora od vsakega drevesa (sadnega) plačati in sicer: od drevesa, ki je na prostem 1 liro in od onega, ki je v grmovju (ušju) pa po 2 liri. Leta 1882. je deželni odbor v Gorici dal okrožnico na županstva, da mora vsak posestnik nasaditi po občinskem prostem zemljišču do 20 drevesc. Seveda so pridni posestniki (nekateri že prej) nasadili orehe, hruške in drugo sadno drevje na občinsko zemljišče, a ne vsi. Nekateri, ki niso imeli veselja do sadja niso usadili ničesar. Seveda, če bi bili vedeli, da bo treba plačevati bi ne bil nobeden nič sadil. Vojna nam je odnesla popolnoma ves stavbeni les, kar je pa pustila sadnega drevja nas ga pa »starešinstvo« sili posekati, tako da bode v kratkem pri nas sama golečina in planota. Drva v Drežnici nobeden ne kupuje pač pa prodaja, stavbeni les in deske pa dovažamo od vseh strani.

SV. LUCIJA. (Dva groba.)

Kakor znano, je pok. g. župnika Jos. Fabjana dne 11. febr. 1916, zadela grana-ta. Na pol živega so prepeljali iz svetolu-cijskega župnišča v vojaško bolnico v Podmelec, kjer je še istega dne izdihnil svojo blago dušo. Gosp. župnik podmelški Ivan Kovačič in vojaška komanda sta mu priredila veličasten pogreb na podmelškem pokopališču. Iskrena želja župljanov

Sv. Lucije pa je bila skozi vsa ta leta, da bi se prepeljali telesni ostanki pok. župnika v domačo župnijo k Sv. Luciji. In ta želja se nam je izpolnila dne 15. novembra. Prepeljali so ga na tihem vojak. Izvedeli smo za to še le, ko je bila krsta že na pokopališču pri Sv. Mavru. Ker je bila ta dan ravno duhovska konferenca pri Sv. Luciji, smo imeli srečo, da se je vršil pogreb v nov grob ob azistenci 8 duhovnikov. Msgr. dekan Ivan Rojec je imel ob tej priložnosti prisrčen nagovor na pričujočo šolsko mladino pod vodstvom g. voditelja Jos. Rakovščeka in gospodične učiteljice Ane Gerželi. Dne 26. novembra pa je šla v sprevedu na pokopališče skoraj vsa župnija, da se vdeleži slovesnega blagoslovljenja novega groba. Bilo je navzoče tudi starešinstvo z gosp. županom in vsa šolska mladina pod vodstvom učiteljskih moči. Po primernem nagovoru je domači g. župni upravitelj slovesno blagoslovil grob, ki ga zdaj krasijo tudi spominski kamen. Grob je bil okrašen z obilnim cvetjem in svečami, najlepše so se pa blestele solze v očeh dobrih župljanov, ki so pričale o naši veliki ljubezni in hvaležnosti do pok. g. župnika. Naj v miru počiva!

Dne 7. novembra je umrl v bolnici v Kainbachu pri Gradcu preč. g. Franc Červ, rojen na Št. Viški gori leta 1851. Blagi pokojnik je živel pri Sv. Luciji v pokopu nekaj let in je moral vsled vojne leta 1915. v bridko begunstvo. Nastanil se je bil pri očetih servitih v Frohlehenu nad Gradcem. Ker pa je deloma ohromel, se je od tam preselil v bolnico Kainbach. Pred par leti je siromak padel po stopnicah in bil zato do cela navezan na posteljo. Letos ga je pa pomladi še kap zadela, da si ni mogel prav nič več sam pomagati. Končno ga je Bog poklical k sebi po plačilo za zvestobo v službi in veliko potrpežljivost v begunstvu in v bolezni. Čeprav tujec, brez sredstev so ga dobri usmiljeni bratje sprejeli in negovali do konca kot pravega brata v Gospodu. Bog jim stotero povrni, do-bremu pokojniku pa naš hvaležen spomin in večni mir in pokoj!

HUDAJUŽNA. (Smrtna kosa.)

V naši vasi nismo celo leto nobene slučaja smrti me ddomačini. V četrtek dne 30. m. m. je pa ponesrečil mladenič Loore Lenar pri svojem delu nad železniško postajo. Kako se je nesreča zgodila ni povsem znano, najbrže jo je povzročila njegova že dalje časa traja-joča bolezen. Počivaj v miru.

CESTA NA VIPAVSKEM. (Tatvine.)

V noči od petka na soboto so vdrli neznani zlikovci v urarsko delavnico g. župana Črnigoja, ter mu odnesli vse žene ne ure — 38 po številu —, ter drugo srebrnino in zlatenino v vrednosti 4000—5000 lir. Ko je g. župan okrog pol 5 ure zjutraj zaslišal šum, je bilo že prepozno. O tatovih ni sledu. Ravnotisto noč so poskušali vdreti na železniško postajo na Cesti, pa so bili pregnani. Boljše se jim je godilo pri Hmeljaku v Lokavcu, kjer so imeli precej uspeha, a nimamo še natančnih poročil.

ŠEMPOLAJ.

Poročila se je v Šempolaju 2 t. m. g. dč Poldu Lupine iz Praprota z g. Josipom Kralj iz Slivnega.

Na strmi poti življenja naj vaju sreča spremlja!

Društva.

d. Miren. »Izobraževalno društvo« je 25. in 26. m. m. priredilo burko »Španska muha«. Natlačena je bila Marmoljeva dvo-in polna zdravega smeha hvaležnih poslušalcev. Mirenski dramatični odsek se je popolnoma uglasil v naše narodne igre, a sedaj se je pustil še v meščanske sloje s tako posrečenim šaljivim poskusom, da smo se naslajali pri njegovem nastopu. Naši priprosti čevljarji in mirenska dekleta so se kretali v frakih in salonskih suknjah, v damskih klobukih in toaletah, kakor najbolj razvjeni mestni frakarji in »milostljive dame«. Prvenstvo so odnesli gospod Čekin, njegovi soočetje in hčerka ter oba njena snubca. Starejše dame so bile na svojem mestu vedno, a ženska razburjenost velikomestnih gospej je še mnogo večja, ko ženijo svoje otroke in jim to ne gre po sreči. Prihodnjic pa zopet kaj iz življenja našega naroda! Vsa čast dramatičnemu krožku!

d. Ajdovščina. »Dramatični krožek v Ajdovščini« priredi na praznik, v petek, dne 8. t. m. ob 4. uri pop. »Miklavžev večer« za stare in mlade. Na vspredu je pravljica igra v dveh dejanjih »Prstan« in nastop Miklavža. V igri, katero sta spisala brata Rojec, nastopajo šolski otroci, in je ista zelo primerna za mladinsko reditve. Posebno lepo je drugo d.

kjer imamo pred seboj pravo živalno-nagajivo življenje malih gozdnih škrtov z njihovim malim mogočnim kraljem vred. Vabimo vse prijatelje naše mladine na to prireditve. Domači šolski otroci so prosti vstopnine. Darove za Miklavža sprejema g. Kobal.

Naši fantje vojaki.

DOMODOSSOLA.

Pozdrav iz Domodossola vsem narodnim boriteljem in narodnim društvom. Staršem, prijateljem, znanec, fantom in dekletom, pošiljamo pozdrave, slovenski Gorski topničarji 3. Regg. Artig. Mont. 5. Batteria.

Pelan Franc Studeno, Požar Rafael Belsko, Trampuž Josip Štjak, Mislej Franc Št. Vid, Curk Pavel Dolga poljana, Reja Anton Ločnik, Rusjan Franc Dnavorico, Komel Ludovik Ravnice, Kapel Santo Nova Sušica, Mejak Jakob G. Košana, Gombač Ivan Harije, Dekleva Franc Sanje, Penks Ivan Petelinje, Kljun Franc Zagorje, Šabec Josip Bač, Česnik Franc Palčje, Pelham Alojz Idrija, Sinkovec Ivan Cerkno, Štucin Peter Cerkno, Bogataj Franc Vas Dol, Žgavec Filip Črni Vrh, Novak Anton Godovič, Švigelj Ivan Senožeče. Bog živi slovensko zemljo. Na svidenje za božične praznike.

MODENA.

Zavedni slovenski fantje dodeljeni drugemu težkemu topničarskemu polku v Modeni pošiljamo vsem sorodnikom znanec in zavednim Slov. fantom in dekletom najlepše pozdrave, ter jih opominjamo, da skrbje za čistost jezika in narodno zavest. Štolfa Maks, Komen, Colja Rudolf, Sveto, Goljevšek Rudolf, Kamnje, Petrovič Alojz, Kamnje, Bajc Anton, Ajdovščina, Tavčer Franc, Meržec, Švagelj Alojz, Stanič, Purič Josip, Vel. Repen, Zobec Ivan, Bolunec, Šajn Franc, Juršec, Vončina Leopold, Šebrelje, Brgoč Rafael, Trnje, Matajuro Ivan, Trnovo, Komac Alberto čez Soča, Fon Josip, Uča, Jerkič Josip, Dobravljje, Perhavec Rafael, Sežana, Trebec Ludovik, Sežana, Vidmar Ivan, Col, Benič Josip, Herpelje, Cibič Karlo, Prosek.

Darovi.

d. Dobrodelnost. — Za Slovensko sirotišče so darovali: Naročniki »Goriške Matice« v Podbrdu 150 lir, čč. bogoslovci v Gorici 22 lir, društvenice »Skalnice« 27 lir, gospa Trdan 25 lir, svetnik A. Komavec 50 lir, Družina Jerkič v odkup od novoletnih voščil 50 lir. — V Podsobotinu so nabrali za sirotišče 4 kvintale in pol krompirja.

Sv. Gora. Darovi: Gospodična Frančiška Roje učiteljica ročnih del darovala 3 krasne roketi. N. N. Lom L. 1000, N. N. L. 20, N. N. L. 10, N. N. L. 6. Po vlč. g. Guštinu L. 200, N. N. L. 20, N. N. L. 25. Po preč. P. Salnatorju def. Ljubljana kron 2484. G. Tomaž Jug ravnatelj v pok. Solkan L. 50. Jožef Vuga bivši župan v Solkanu L. 20. G. Jakin 200 dinarjev. Vlč. g. Trčelj L. 56. Ignacij Velikornja gozdar Lokve L. 20. Alojz Širca L. 170.70, N. N. L. 50, N. N. Kobarid L. 65, N. N. L. 7, N. N. L. 10. Družina Kožar Trst L. 25, N. N. L. 50, N. N. L. 50, N. N. iz Solkana L. 100. Po P. Salvatorju def. čin. 277.25, N. N. Sv. Lovrenc pri Mošiš L. 500. Marija Urbančič Solkan L. 130.

Vsem velikodušnim darovateljem: Najpristrčnejša hvala! Svetogorska Matija Božja naj Vam stotero povrne! — Predstojništvo samostana in vodstvo svetišča.

Pokusiti je treba

razne vrste testenin **Pekatete**
Temu dišijo ene, drugemu druge, akoravno so vse izdelane iz enakega tesat. . . .

VAŽNO ZA ŽUPANSTVA,
posojilnice, trgovce, odvetnike!
Priporočamo ravnokar izšel:
POSLOVNI KOLEDAR

za leto 1923
cena 5:— lir, po pošti več 1:50 poštne.
Knjigarna Kat. Tisk. društva

DOBRO IZVEŽBANI kovaški mojster za izdeljavo plugov, vsakovrstnih vozov, podkovanje konj i. t. d., želi vzeti v našem dobro idočo kovačnico, najrajši z vsem potrebnim orodjem.
Ponudbe prevzema Ivan Jeram, Platinina p. Cerkno.

Ant. Terpin & C.

nova zaloga manufakturnega blaga v Gorici, Via Rastello št. 10
Ravnokar došlo novo zimsko blago v veliki množini. Priporočajo se za mnogo brojen obisk.
CENE BREZ KONKURENCE.
Na drobno! Na debelo!

Tvrdba železnine in kovine
:: **L. Braunizer in sin** ::
Gorica, ul. Leopardi 24. Telefon 223

že dobro znana radi nizkih cen, si usoja tem potom naznanili slavnemu občinstvu, da o priliki velikega semnja sv. Andreja bo prodajala vse svoje izdelke po konkurenčnih cenah.

Kupujem Kože

domačih živali kakor tudi kože divjačine (kun, lisic, dihurjev i. t. d.)

Franc Stres, Kobarid

zaloga usnja in vseh čevlarskih potrebščin na drobno in na debele
Kožuhovina (Strojene ovčje, jančkove bele in črne kože. **CENE POSTENE**

NAZNANJAM

da sem otvorila z 1. decembrom t. l. prej dobro znano krojačnico, za gospode. Izdelujem po najnovejših modah, tako, da lahko vstrezam vsakemu stanu. Ob enem se toplo priporočam, slavnemu občinstvu in okolici.
Cene solidne. Izvršujem točno.

REJEC FRIDERIK
krojač v Čepovanu, vas Dol. št. 21.

RHANILNICA IN POSOJILNICA

r. z. z. n. z.

v Šturjah pri Ajdovščini vabi vse svoje člane na **IZREDNI OBČNI ZBOR**, kateri se vrši v nedeljo dne 10. dec. t. l. ob 10 uri predp. v lastni hiši v Šturjah.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora od 12. nov. 1922.
2. Volitev načelstva in nadzorstva.
3. Spremembe §§ 15 in 35 društvenih pravil.
4. Slučajnosti.

Božične in novoletne razglednice, svečke za božično drevó, okraski za božično drevó ima v zalogi v veliki izberi

Knjigarna K. T. D. Gorica (Montova hiša).

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. — Perfekcioniran na dunajski kliniki.

Sprejema od 9—11 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik
hiša Paternolli.

Dr. Cesar Tess

zdravnik - kirurg

specijalis za nos, ušesa in grlo
Gorica Gorica

Piazza Cesare Battisti št. 2
prej Ginnastica)

:: sprejema od 9-12 in od 3-5 pop. ::

Kadilci zahtevajte

LE „OLESCHAU“ cigarettni papir.

Naznanilo.

Vojska je začela

proti draginji manufakturnega biaga.

Tvrdba

Artur De Rossi v Gorici

Corso Verdi št. 1. (nasproti Semenišču)

PRODAJA:

Madapolan 68/70 cm. . . . po L. 3.—
Parhent barv. 68/70 cm. . . . " 3.—
Oxford-Zefir 75 cm. . . . " 3.20
Platno z **Marijino** znamko
C. d. A. I vrste " 4.40
Parhent beli 75 cm. " 5.—
Zenske srajce " 7.80
Cvilh za postelje I vrste
120 cm. " 8.—

Velika zaloga češkega platna itd. tvrde

Anton Klazar A. G. Praga.

Izbera tapetov in kompletne opreme za postelje čehoslovaškega izvora.

Kupite in prepričajte se!!

Knjigarna K. T. D. v Gorici,
Via Carducci 2.

K sv. Miklavžu priporočamo:

Kleinmayer & Bamberg: Umetniške knjige s slikami zvezek 1—6, 10.— lir. Za primorsko deco »Malčki in palčki«, priredil Francé Bevk, broš. 3'— lire, vezana 4'— lire.

Cvetko Golar »Bob za mladi zob«, in pesmi za mladino 3'— lire
Čika Jova: Zmaj Malaj, Malon in druge pesmi za deco 2'50 lir.
Zvonček in Angelček, letnik vezan in razne druge knjige za mladino se dobe v knjigarni katoliškega tiskovnega društva v Gorici.

Potrjim srcem naznanjamo bridko vest, da je naša iskrenoljubljena mama

Roza vd. Trdàn

roj. Pavlin

danes v sredo ob 3^{1/4}, jutraj po dolgi, mučni bolezni previdena s svetimi zakramenti v G. spodu zaspala.

Pogreb se vrši v Podgori v petek 8. decembra ob 3. uri popoldne. Maše zadušnice se bodo brale v Podgori in v kapucinski cerkvi v Gorici, dne 9, 12 decembra in 4. januarja ob 7. uri.

V Podgori, dne 6. decembra 1922.

Kamila, Marija, Darma.

Herman - kurat

Potrji vsled nenadne, krute smrti naznanjamo, da je smrtno ponesrečil in preminul naš

Lovrenc Lenar

Žalujoči o'e bratje, in sestra

V Hudojužni, 1. decembra 1922.

Zahvala.

Globoko ginjeni se zahvaljujemo, vsem sorodnikom in prijateljem posebno fantom in dekletam, da so v tako lepem številu spremili nam nepozabnega na njegovi zadnji poti.

Žalujoči ostali.

Velik semenj in običajen trg sv. Andreja

—Z v GORICI od 4-18 decembra 1922. —Z

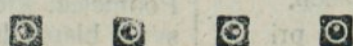
Stojnice (kioski) na prodaj in na ogled, na Travniku (Piazza grande).

Javna tombola v nedeljo dne 10. decembra ob 2 urah popoldne na

—Z Travniku (Piazza grande). —Z

Dobitek: tombola - junica, činkvina - prešič.

Srečke po 1 Liro.

Srečke po 1 Liro.

Borba za vojno odškodnino.

Na je vojna odškodnina najvažnejše naše gospodarsko vprašanje, se prepriča celo tujec, ako vrže pogled na naše trge in vasi, ako posluša pogovore naših ljudi, in č je izven naše pokrajine, ako pregleda vse letnike »Goriške Straže«, ki se številko za številko peča s tem vprašanjem. Vrš si borba za življenje furlanskega in slovenskega ljudstva.

Kaj pravi vlada?

V prvem povojnem navdušenju je vlada izdala zakon, ki je bil — odkrito rečeno — za italijanske finančne razmere preširok in katerega so se velešpekulanti okoristili v škodo države in revnih ljudi. Tačas je vlada računala, da bo s tremi milijardami odpravila vse vojne škodovance, a danes se nihče ne ve, ali bo znašala ta vsota 6 ali 8 ali 10 tisoč milijonov. Te številke so prestrašile vlade in te so jele še 1920 zagovarjati mojniki. In v pretekli zimi se je v Rimu govorilo, da misli reči: zadosti! Ko bi se to zgodilo, bi bila udarjena zlasti Goriška, veliko manje Benečija in Trevizani, ker so tišč z obnovitvenim delom veliko pred nami. Pa nastop ljudstva, furlanskega in našega od Treviža do Krasa, od Benetk do Bovca je pripomogel, da ni vlada storila nameravanega koraka.

Danes se borba med vlado in vojnimi oškodovanci nadaljuje. Vleče se vrv: vlada na eno stran, vojni oškodovanci na drugo! Vlada zagovarja svoje zagotavljanje in krčenje s slabimi financami, kaže na 100 milijard dolga, na 8 milijard letnega prmanjkljaja. Mi to vse priznavamo, a obenem vemo, da je odvisno od vladine dobre volje, ali nam hoče dati 10 ali 20, zakaj če hoče, doda k stomilijardnemu dolgu še štiri.

Vlade so jele štediti proti koncu 1920. Preje so razsnavale, saj je znano, da so samo za Trst darovale 174 milijonov lir! A od vseh vlad je v štedenju najhujša sedanja. Mussolini je rekel: »Štedili bomo, magari do kosti; in če treba, bomo zopet jedli črn kruh kakor med vojsko.«

Neporušene pokrajine in uradništvo — ovira.

Nadaljni nasprotniki izplačevanja vojne odškodnine so vsi neoškodovani Italijani, zlasti pa južnjaki. Njih poslanci venomer vpijejo: »Finitela una bella volta coi danni di guerra to se pravi! Nehajte vendar z vojnimi odškodninami! Ti glasovi, ki zastopajo ogromno večino poslancev, pa tehtajo nekoliko več kakor glas zastopnikov petih porušenih pokrajin.

Velik del krivde pri zavlačevanju ima pa uradništvo. Na tisoče in tisoče uradnikov je uslužbenih v vsakovrstnih uradih, ki se tičejo vojne odškodnine. Ko bo odškodnina izplačana, bodo uradniki vsi brez izjeme na cesti. Zato pa je namen tega uradništva, da zavlačuje, češ, delajmo počasi, da bomo več časa v službi.

Nasproti vsem prigovorom in težavam se mi sklicujemo na zakon. Dejstvo, da se je zakon v obilni meri že izvršil za Benečane, nam je v pomoč, ker — tako sklepamo — kar se je zgodilo za stare pokrajine, naj se tudi za nove.

»Stalni odbori« — naša rešitev.

Naše največje upanje pa je naša organizacija. Gorje, ako bi ne imeli »Stalnih odborov«, ki se pehajo pri vladi v naš prilog. Bržkone bi bil zakon in likvidacija že pozabljena in reklo bi se: Pomagaj si kakor znaš. Če si ne moreš hiše pozidati, po-

stavi si barako. V Trevisu, kjer so se oktobra zbrali zastopniki vseh petih »Stalnih odborov«, se je sklenilo združenje vseh odborov. O tem sem že svoječasno poročal v »Straži«. Nova centrala je začela izdajati glasilo »Il grido delle Venezie« (Vpitje Benečij), ki je izšlo v drugi številki. List ima namen, da zastopa interese vojnih oškodovancev, objavlja pritožbe ter jih servira ministrstvu. Važnejše članke bo prinašala tudi naša »Gnova Goriške.

Vojna odškodnina za premičnine.

Vprašanje obnavljanja poslopij se še rešuje: ne idealno sicer, zakaj od časa do časa stopamo v kritične trenutke, a vendarle gre, vsaj za silo. Hudo pa se godi oškodovancem pri odškodnini za premičnino in polje. Tu uradniki naravnost derajo oškodovance. Večkrat sem si mislil: če kje, bi bila v danih razmerah pri teh uradnikih zares na mestu fašistovska sredstva. Prava sramota! To vendar ni odškodnina, ako človek, ki ima 6000 izgube, dobi 3000 lir. Tu čaka »Stalne odbore« veliko delo. In pomislite, božji ljudje, kar piše zadnji septemski »Vestnik Ministrstva porušenih pokrajin«. Na strani 288. je objavljena okrožnica, naslovljena finančnemu ravnateljstvu v Trstu, goriškemu oddelku, vsem davčnim referentom, vojnoodškodninskim komisijam, vsem inspektorjem. Med drugim pravi dobesedno: »E' stato recentemente e da diversa parte lamentato che dagli Uffici i quali attendono in cotesta Provincia alla liquidazione dei danni di guerra non si segnano criteri di salutare uniforme per le stesse categorie di danni, specie per quanto riguarda le cose mobili, e che, mentre da alcuni si usi una accentuata fiscalità non consona al concetto fondamentale della legge, di mettere cioè in condizione il danneggiato di riacquistare ciò che ha perduto, da altri uffici si adoperi all'incontro una eccessiva larghezza, non compatibile alla sua volta con l'altro concetto, pure fondamentale, della legge di evitare ogni indebito, sia pure esiguo, arricchimento, in confronto di quello che era in realtà il patrimonio anteguerra del denunciante.« V bistvu se pravi tole: »Prišlo so pritožbe, da uradi ne delajo pravično, zakaj zakon ne dopušča, da bi se dalo oškodovancu ne premalo, ker bi se mu krivica godila, in tudi ne preveč, ker bi se država oškodovala, ampak toliko, da si oškodovane nabavi ono, kar je zgubil: to je duh zakona.« Naši ljudje bi bili presrečni, ko bi uradniki izvrševali, kar pravi okrožnica. Fašisti, tu, tu porabite svoje sile, da privedete birokracijo, da se bo držala zakona! Vsekakor naj vsak oškodovane, ki gre sklepat konkordat, pomoli gorenje besedilo uradniku pod nos.

Prošnje se morajo reševati strogo po vrsti.

Ob tej priliki naj omenim še drugi odstavek iste okrožnice, ki se glasi: »Treba je spoštovati natančno določene vrstne rede glede prednosti, zlasti z ozirom na pohablence, vdove, sirote, reveže.« Naj navedem izvirno besedilo, da je more vsakdo po potrebi porabiti: »Occorre anche che vengano rispettati i turni tassativamente stabiliti per le precedenza, specie verso i minorati di guerra, le vedove, gli orfani, i non abbienti.« »Bože mili, kako se šele tu godi! Poznam čevljarja iz Kostanjevice, ki trenutno biva v Sežani v naje-

mu: bolan, z družino. Nima krajcarja, da bi si kupil šivalni stroj, za odškodnino, ki znaša borih 2000 lir se peha revež že osem mesecev, a zaman. Po postavi in okrožnici ima pravico, da mu jo takoj izplačajo, a uradništvo dela sto in sto ovir in revež si ne more pomagati. So slučaji, ki vplijejo do neba. Ali naj se pritoži? Na ministrstvo! Seveda, da ima pravico. A pritožba gre na urade in ti že poskrbijo, da se pri-

Prosvetna zveza.

z. Prosvetno gibanje na Goriškem.

Z zanimanjem opažamo, kako se skušajo organizirati prosvetna društva po deželi in mestu. Vse to gibanje stremi za tem, da hoče dati vsemu prosvetnemu delu enoten pravec. Dozdaj zaznamujemo tri centralne organizacije, katerih vsaka organizira svoj krog. Prva je »Prosveta« v Trstu. Ta je zavzela precej široko stališče: organizirati hoče vsa narodna društva brez razlike kraja, cilja in namena. Druga je »Zveza prosvetnih društev« v Gorici. Ta zbira krog sebe med drugimi tudi taka društva, ki ne priznavajo izrecno krščanskega kulturnega programa. Tretja je pa »Prosvetna Zveza«, ki kaže do sedaj največ agilnosti. Ta organizira krog sebe ona društva, ki imajo v svojih pravih narodni in krščanski kulturni princip.

z Društvom. Od vseh strani prihajajo na tajništvo prošnje za izobraževalne tečaje. Ta pojav je razveseljeval in kaže na plodonosno delovanje »Prosvetne Zveze«. Vendar pa javljamo društvo, da se za enkrat po sklepu centralne seje vrši le po en tečaj za vsako okrožje, zato naj posamezna društva čakajo in dajo prednost okrožju. Opozorjamo tem potom ona društva, ki se niso združena v okrožja, naj to čimprej storijo. Le od močne, urejene organizacije je odvisno uspešno delovanje.

z Občni zbori. Tekom decembra se vrše po deželi redni letni občni zbori prosvetnih društev. Ponovno vabimo vsa društva, katera še niso javila svojega pristopa k »Prosvetni Zvezi«, naj to ob tej priliki gotovo storijo. Istočasno naj javijo novi odbor predsedništvu okrožja, oziroma tajništvu »Prosvetne Zveze« v Gorici.

z Tečaji. Za mesec december so napovedani izobraževalni tečaji v St. Petru, Solkanu, Rihembergu in Idriji. Vsak udeleženec tečaja naj si pravočasno preskrbi izkaznico pri svojem društvu in javi udeležbo predsedništvu okrožja, kjer se tečaj vrši. Spored in čas tečaja se javi pravočasno vsem okoliškim društvom.

z Predavanji. Na tajništvo »Prosvetne Zveze« prihajajo vprašanja, kako je glede potnine za predavatelja, ki ga pošlje »Prosvetna Zveza«. Samoposebi je umevno, da predavatelji ne zmorejo sami potnih stroškov in tudi »Zvezi« je nemogoče pri tolikem številu predavanj plačevati potnino predavateljem. Zato redno plačujejo pot društva sama. Le o nim društvom, ki so učlanjena v »Prosvetno Zvezo« in so poravnala članarino, se z ozirom na slabo finančno stanje potni stroški spregledajo.

Prosimo društvena tajništva, da nam pravočasno, — vsaj 14 dni prej — naznanijo predavanje in določno opredelijo predmet, o katerem naj se predava. Predavanje naj imajo povsod družinski značaj in naj bodo redno združena z narodnim petjem.

»Seveda gospodinjica, poglejte! Tam prav nad nami je steza sv. Jakopa. Ta gre naravnost iz Francije na Špansko. Sv. Jakop Gališki je potegnil to črto, da je pokazal pot Karolu Velikemu, ko se je boril s Saraceni. Tam bolj daleč, glejte, je »Voz duš« s štirimi svetlimi osmi. Tri zvezde od spredaj so tri živali, tista majčkna nasproti tretji je voznik. Vidite tisti dež padajočih zvezd. To so duše, ki jih Bog ne mara k sebi. Nekoliko nižje so Trije Kralji. Ti nam kažejo aro. Samo če pogledam, pa vem da je čez polnoči. Še nižje tam se tišči Ivan iz Milana, baklja vseh zvezd. Čujte kaj pripovedujejo pastirji o tej zvezdi! Baj je bil neke noči Ivan iz Milana s tremi Kralji in Policino povabljen na svatbo k neki zvezdi prijateljci Policine, ki ni bila lena je pohitela prva in se vzpela visoko. Tam le jo vidite na dnu nebesnega svoda. Trije kralji so šli nižje in jo dohiteli toda le-nuh zaspani Ivan iz Milana se je zakasnil, zalučal ves jezen za njimi svojo palico, da bi jih vstavil.

Zato se Trije Kralji imenujejo tudi Palica Ivana iz Milana.

tožba spotoma zgubi, ali jo zadržujejo ali dajo ministrstvu krive informacije.

Mnogo je zgubljenega, marsikaj pa se bo dalo rešiti. Zato je treba, da nadaljuje Centrala Stalnih odborov za varstvo vojnih oškodovancev pogumno v boj, da v prid celokupnosti vojnih oškodovancev pribori od vlade, kar je v danih razmerah mogoče.

Virgilij Šček.

z Okrožja »Prosvetne Zveze« opozarjamo, da izide v kratkem okrožnica, o kateri naj v okrožni seji razpravljajo in o sklepih poročajo tajništvu. Želeti je, da bi se društvenih občnih zborov v okrožju udeležil redno tudi poslanec okrožnega odbora.

z Nova društva. Marsikje žele ustanoviti prosvetno društvo in vprašujejo po pravih. Prosimo, naj se ustanovitelj tozadevno obračajo na »Prosvetno Zvezo«, ki jim bo radevolje šla na roko.

z Rihenberg. Naše »Izobraževalno društvo« je imelo v nedeljo prav lep popoldan. V našo sredo je prišel predsednik »Prosvetne Zveze« in nam je sprejeto besedo govoril »o naših društvih kot najodličnejših branikih prave narodne zavesti.« S posebnim povdankom nam je dokazoval, da so izobraževalna društva ustanove za katere se mora zanimati in jih pospeševati vse zavedno ljudstvo od izobraženca do preprostega kočarja. Kajpada se morajo zavedati društva sama in njih voditelji velike odgovornosti, ki jo imajo pred narodom. Naš narod — zlasti očetje in matere, ki imajo tu važno besedo — pa odločno zahteva, naj bodo prosvetna društva vzgajališča soli odrasle mladine. Družina je prva in najodličnejša organizacija, vse ostale morajo družino spopolnjevati, ne pa jo rušiti. Kakor v družini, tako naj ima tudi v društvu vzgojno delo prvo mesto. — Govornik je pripotočil socialno vzgojni tečaj, da se misli, ki jih je podal, temeljiteje razvijejo in globoke je vklešelo v mlada mladeniška in dekleška srca. Misel o tečaju so vsi navzoči — šte-vilo je bilo za Rihenberg častno — z veseljem pozdravili in predsednik »P. Z.« je obljubil, da se tečaj čimprej priredi. Med predavanjem je zapel naš mešani zbor pod spretnim vodstvom požrtovalnega pevovodje nekoliko prav lepih pesmi. Hvala vrlemu zboru, da je s svojim lepim izvajanjem še dvignil že itak nadušeno razpoloženje! Mladenci, dekleta! Torej v kratkem bo pri nas lep in koristen tečaj. Pripravimo se nanj, da obrodijo one sadove, ki bi jih radi ustvarili v nas naši iskreni prijatelji, predavatelji »Prosvetne Zveze«.

V globoki žalosti naznanjamo, da je dne 29. novembra po dolgi mučni bolezni preminul naš nad vse ljubljeni soprog in oče gospod

Jožef Birsa

Pogreb nepozabnega se je vršil dne 1. t m.

Žalujoči: Frančiška — soproga.

Mirko, Henrik, Ida, Herman, Stanko, Robert in Albina — otroci.

Rihenberg dne, 2. decembra 1921.

ZVEZDE.

Alfonz Daudet.

Zgodbe provenalskega pastirja.
(Prevel Šorli F.).

Nikoli ni bilo nebo tako visoko in vedro, zvezde nikoli tako jasne.

Mahoma so se vratica odprla, lepa Štefanka je izstopila.

Ni mogla spati, ovce so stopicale in se v sanjah nemirno gibale. Rajše je ostala pri ognju. Pogrnul sem jo z mojo ovčjo kožo, podtaknil sem ogenj. Sedela sva tam molče.

Vi vsi veste, dragi moji, da v pozni noči spanja ob vedrini se vzbudi čisto drug svet v molku in tihoti. Tedaj se oglašijo studenci vse bolj glasno; na mlaki pa zagori vse polno plamenčkov. Gorski duhovi prihajajo in odhajajo nemoteno, v zraku pa se čuje nerazumljive zvoke kakor bi se čulo rast dreves ali celo trave.

Dan je življenje živih bitij, noč pa neživih stvari. Kdor ne pozna tega se plaši. Naša gospodična se je vsa tresla in se

pritiskala k meni ob najmanjšem šepetu. Zdajci je udaril zategnjen otožen jek iz mlake, ki se je svetlikala tam doli in zadel ob naju v zračnem valu.

Istočasno se je utrnila zvezda nad našimi glavami in vzletela, zadevši ob naju prav isti trenutek v isti smeri kamor je planil jek iz močvirja. Zdelo se je, da je vzdih močvirja odnesel s seboj lučni utrinek.

»Kaj je?« je zadrhtela Štefanka.

»Duša, ki gre v paradiž, gospodinjica.«

Prekrižal sem se. Tudi ona se je prekrižala, običajla, z dvignjeno glavo vsa zbrana; nato mi je dejala:

»Tedad je res, da ste vi pastirji vsi čarovniki!«

»Nikakor gospodinjica toda mi, ki bivamo v obližju zvezd vemo kaj se tu godi bolje nego dolinci.«

Zrla je nepremično navzgor, glavo podprto z rokami, vsa zavita v jagnječno kožo, kakor sam nebeški pastir.

»Oh, koliko jih je, kako lepe so, nikoli jih nisem videla toliko — jih poznaš po imenu ti pastir?«

(Konec.)

Uraduje vsak delavnik ob navadnih uradnih urah.

PODGRADSKA posojilnica in hranilnica

reg. zadruga z neom. zavezo.

Število članov dne 31. decembra 1921 612
Denarni promet v letu 1921 L 2.210.885,72
Stanje hranilnih vlog L 723.942,97
Rezervni zaklad L 15.351,67

Sprejema hranilne vloge od vsakogar ter jih obrestuje po
5%

Velike in stalne vloge po dogovoru.

Radi neomejene zaveze in točnega poslovanja nudi vlož-
nikom **POPOLNO VARNOST** in kulantno postrežbo.

Brez varčevanja ni blagostanja.

M. Mozetič - Solkan.

Manufakturno blago, klobuki, potrebščine za krojače in šivilje po konku-
Cene stalne! renčnih cenah. **Cene stalne!**

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

**** Telefon št. 50. **** Brzjavni naslov:
Ljubljanska banka.

Delniška glavica **CENTRALA:** Rezerva SHS
SHS kron LJUBLJANA. kron
80 MILIJONOV. 64 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Metkovič, Celje,
Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge
po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v
bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂—12 in od 3—5

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

Josip Kerševani

mehanič in puškar
v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev,
dvokoles, pušk in samokresov, ter vseh
posameznih delov, spadajočih v mehanično
in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen
pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5,
Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne
stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

J. Lenassi, Gorica, Via Trieste 16. Moka, sirk, oves, otrobi, kava
sladkor, špeh, olje, petrolej itd

Voščene sveče „kadilo“
svečarne J. KOPČ, Ljubljana

Zastopstvo za Julijsko krajino
Knjižarna Kat. tiskovnega društva v Gorici

DR. R. SFILIGOJ

za kirurgijo, porodništvo,
ženske in sečne bolezni
Gorica, ul. P. Zorutti 12. Sprejema od 9-11 in 15-16.

Kmetovalci pozor!

Kmetovalci pozor!

Tvrška - A. Brezigar in sin

GORICA, Via Carducci (nek. Gosposka ulica) št. 19

bode razprodajala ob priliki trga sv. Andreja
(semnja) svojo bogato zalogo plugov in kme-
tijskih strojev iz znamenitih nemških in če-
ških tovarn, v svrhu reklame po lastnih cenah.

Staroznana gostilna s prenočišči

„PRI RAJHU“

na Kornu v Gorici

Toči izvrstna domača črna in bela vina. Kuhinja izborna. — Sobe in prenočišča
čista, postelje snažne.

Za obilen obisk so priporoča

Josip Droč
gostilničar.

Postajališče osebnih avtomobilov, ki vozijo v Grgar, Čepovan in nazaj.

UČITELJSKA DRUŽINA (2 osebi) v Br-
dih, išče pridno in pošteno služkinjo. Pred-
nost imajo one, ki so že služile.
Informacije daje družina Simšič, Gorica,
Piazza Catterini 2.

85 Cm. dolga še malo rabljena **železna peč**
se za 50 lir proda, vprašati via Monache
N. 13 III Pirz.

PES ZA STRAZO je na prodaj via Casa
rossa št. 4

Naznanjam slav. občinstvu, da sem
preselil svojo krojačnico iz Telovadne-
ga trga št. 3.
V **ULICO DOGANA 3 I. NADSTR.**
ter se priporočam za nadaljno naklo-
njenost.

Anton Krušič in sin.

CELO POSESTVO NA PRODAJ.

V Nadražici pri Gorjanskem je na
prodaj: hiša s štirimi sobami, kuhinjo in
kletjo, hlev, skedenj, shramba za krmo,
veliko dvorišče z dvema vodnjakoma, 21
parcel zemljišča in lep vrt zraven hiše,
redi se lahko 5 glav živine. Natančna po-
jasnila daje V. Mezinec v Nadražici št. 7.

IŠČEM krepkega od 14—15 let starega
učenca s primerno šolsko izobrazbo, za
jedilno in kolonijalno trgovino, I. Mar-
molja Miren pri Gorici.

DVRVA ZA KURJAVO (bukova) v vsaki
množini prodam bodisi sekana v gozdu
ali na postajo Avče. Joško Lutman - Tr-
žaška cesta 95

Najsolidnejša zavarovalnica
proti škodam, požaru, streli in eksploziji

„LE NORD“

ustanovljena leta 1840. Garancijski kapital
69.000.000 - Fr. - Sprejema v zavarovanje
:- vsakovrstna poslopja in premičnine. :-

Generalno zastopstvo za Goriško
Gorica, Viale XXIV Maggio št. 11
(prej ulica Treh kraljev.)

Pozor!

Pozor!

Kie se dobi edino dobro in poceni ma-
nufakturno blago?

Edino le pri podpisani domači tvrški, se
bo prodajalo na dan trga Sv. Andreja po
znižani ceni.

Andrej Mavrič

Gorica, Via Carducci št. 11.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart &**
Rymann, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika
izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

FELBERBAUM & ROLICH

(prej Hedžet & Koritnik)

GORICA :: Corso Verdi št. 7 :: GORICA

Velika izbira moškega in ženskega sukna,
raznovrstnega zephirja, perkala ter perila,
velika zaloga pletenin in vezenin, kakor tudi
vsakovrstnega blaga za neveste, drobnarij ter
vseh potrebščin za krojače in šivilje.

NA DROBNO!

NA DEBELO!